

MAJKOWYCZ
ADWOKACI

Przewodnik prawny

– przeciwdziałanie praniu pieniędzy
i finansowaniu terroryzmu (AML/CFT)

MAJKOWYCZ
A D W O K A C I

Autor: Tomasz Majkowycz

Wszelkie prawa zastrzeżone. Rozpowszechnianie i kopiowanie całości lub części publikacji zabronione bez pisemnej zgody autorów.

Treści zawarte w przewodniku nie stanowią opinii prawnej w rozumieniu art. 4 ustawy prawo o adwokaturze. Jeżeli potrzebujesz pomocy prawnej skontaktuj się z prawnikami naszej kancelarii:

Wspólnicy zarządzający:

adwokat Aneta Majkowycz | tel. + 48 600 425 205 | e-mail: a.majkowycz@madwokaci.pl
adwokat Tomasz Majkowycz | tel. + 48 692 479 841 | e-mail: t.majkowycz@madwokaci.pl
www.madwokaci.pl | e-mail: kancelaria@madwokaci.pl | Warszawa, ul. Mińska 23 lok. 55

Drogi Czytelniku,
31 października 2021 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Zmieniona ustawa objęła swoim zasięgiem nowe podmioty, a także utworzyła rejestr podmiotów zajmujących się działalnością związaną z kryptowalutami. Przygotowany przez naszą kancelarię przewodnik ma na celu pomóc we wdrożeniu przepisów z zakresu AML/CFT w instytucjach obowiązanych do ich stosowania, z uwzględnieniem zmian z 2021 r.

*Tomasz Majkowycz
adwokat, współnik zarządzający
w kancelarii Majkowycz Adwokaci*

SPIS TREŚCI

Rozdział I - Obowiązki instytucji obowiązanej

Rozdział II - Analiza ryzyka

Rozdział III - Środki bezpieczeństwa finansowego

Rozdział IV - Procedura z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu

Rozdział V - Procedura anonimowego zgłaszania naruszeń z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

Rozdział VI - Przekazywanie i gromadzenie informacji

Rozdział VII - Działalność na rzecz spółek, trustów oraz działalność w zakresie walut wirtualnych

Rozdział I OBOWIĄZKI INSTYTUCJI OBOWIĄZANEJ

Podstawowym aktem prawnym regulującym obowiązki przedsiębiorców (instytucji obowiązanym) oraz organów państwa w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu jest ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2021 r. poz. 1132, dalej „ustawa AML”).

Ustawa w art. 2 zawiera słowniczek pojęć, który określa definicję m.in. instytucji obowiązanym beneficjenta rzeczywistego, osób zajmujących eksponowane stanowiska polityczne, waluty wirtualnej, a także prania pieniędzy i finansowania terroryzmu. Najważniejsze definicje z art. 2 ustawy AML zostaną omówione w dalszej części przewodnika.

Obowiązki instytucji obowiązanym ustawa AML zaczyna wymieniać już w art. 6 i następujących, do których zalicza się:

- a) obowiązek wyznaczenia kadry kierowniczej wyższego szczebla odpowiedzialnej za kwestie AML/CFT,
- b) obowiązek wyznaczenia członka zarządu odpowiedzialnego za AML/CFT,
- c) obowiązek wyznaczenia pracownika wyższego szczebla odpowiedzialnego za AML/CFT,
- d) obowiązek przeprowadzania analizy ryzyka instytucji obowiązanym,
- e) obowiązek stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego,
- f) obowiązek przyjęcia i wdrożenia procedury AML/CFT,
- g) obowiązek szkoleniowy,
- h) obowiązek przyjęcia i wdrożenia procedury whistleblowingu,
- i) obowiązek przekazywania i gromadzenia określonych informacji.

Obowiązki z pkt a-c zostały omówione w tym Rozdziale. Natomiast pozostałym obowiązkom poświęcono oddzielne Rozdziały.

A) OBOWIĄZEK WYZNACZENIA KADRY KIEROWNICZEJ WYŻSZEGO SZCZEBLA

Zgodnie z art. 6 ustawy AML instytucje obowiązanym wyznaczają kadrę kierowniczą wyższego szczebla odpowiedzialną za wykonywanie obowiązków określonych w ustawie.

Kadrę kierowniczą wyższego szczebla stanowią: członkowie zarządu, dyrektorzy lub pracownicy instytucji obowiązanym posiadający wiedzę z zakresu ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu związanego z działalnością instytucji obowiązanym oraz podejmujący decyzje mające wpływ na to ryzyko.

Jest to organ kolegialny tzn. powinien składać się przynajmniej z dwóch osób.

W jaki sposób wyznaczyć kadrę kierowniczą?

Organ ten może zostać wskazany w procedurze AML/CFT np. poprzez określenie, że kadrą kierowniczą wyższego szczebla odpowiedzialną za wykonywanie obowiązków określonych w ustawie jest zarząd spółki.

WAŻNE

W przypadku przedsiębiorców prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą zgodnie z art. 9 ustawy AML taką osobą będzie właściciel.

B) OBOWIĄZEK WYZNACZENIA SPOŚRÓD CZŁONKÓW ZARZĄDU OSOBY ODPOWIEDZIALNEJ ZA WDRAŻANIE OBOWIĄZKÓW OKREŚLONYCH W USTAWIE
Zgodnie z art. 7 ustawy AML w przypadku instytucji obowiązanej, w której działa zarząd lub inny organ zarządzający, wyznacza się spośród członków tego organu osobę odpowiedzialną za wdrażanie obowiązków określonych w ustawie.

W jaki sposób wyznaczyć członków zarządu?

W instytucjach obowiązanych będących spółkami aby wykonać prawidłowo ten obowiązek można np. podjąć uchwałę zarządu wyznaczającą spośród członków zarządu osobę odpowiedzialną za wdrażanie obowiązków określonych w ustawie. Wybór konkretnej osoby należy do autonomicznej decyzji zarządu spółki, ale powinna być to osoba posiadająca odpowiednie kwalifikacje lub przeszkolenie z zakresu AML/CFT.

Jeżeli Twój pracownik potrzebuje szkolenia z zakresu AML/CFT zapytaj o możliwość zorganizowania takiego szkolenia przez naszą kancelarię!

www.madwokaci.pl | kancelaria@madwokaci.pl | + 48 692 479 841

WAŻNE

W przypadku przedsiębiorców prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą zgodnie z art. 9 ustawy AML taką osobą będzie właściciel

C) OBOWIĄZEK WYZNACZENIA PRACOWNIKA ZAJMUJĄCEGO KIEROWNICZE STANOWISKO ODPOWIEDZIALNEGO ZA AML/CFT

Zgodnie z art. 8 ustawy instytucje obowiązane wyznaczają pracownika zajmującego kierownicze stanowisko odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności działalności instytucji obowiązanej oraz jej pracowników i innych osób wykonujących czynności na rzecz tej instytucji obowiązanej z przepisami ustawy. Wyznaczony pracownik jest również odpowiedzialny za przekazywanie w imieniu instytucji obowiązanej zawiadomień, o których mowa w art. 74 ust. 1, art. 86 ust. 1, art. 89 ust. 1 i art. 90 ustawy. Wyznaczenie takiej osoby dla celów dowodowych powinno odbyć się w sposób formalny np. poprzez wskazanie jej w procedurze AML lub podjęcie stosownej uchwały zarządu.

WAŻNE

W przypadku przedsiębiorców prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą zgodnie z art. 9 ustawy AML taką osobą będzie właściciel

Komplet dokumentacji z zakresu AML/CFT możesz kupić na naszej stronie:
www.madwokaci.pl/sklep

Rozdział II **ANALIZA RYZYKA**

Zgodnie z art. 27 ustawy AML instytucje obowiązane identyfikują i oceniają ryzyko związane z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu odnoszące się do ich działalności, z uwzględnieniem czynników ryzyka dotyczących klientów, państw lub obszarów geograficznych, produktów, usług, transakcji lub kanałów ich dostaw. Działania te są proporcjonalne do charakteru i wielkości instytucji obowiązanej.

Jak często należy przeprowadzić analizę ryzyka?

Ocenę ryzyka instytucje obowiązane sporządzają w formie papierowej lub elektronicznej i w razie potrzeby, nie rzadziej niż co 2 lata, aktualizują, w szczególności w związku ze zmianami czynników ryzyka dotyczących klientów, państw lub obszarów geograficznych, produktów usług, transakcji lub kanałów ich dostaw albo obowiązującej krajowej oceny ryzyka, jak również sprawozdania Komisji Europejskiej, o którym mowa w art. 6 ust. 1-3 dyrektywy 2015/849.

W jaki sposób przeprowadza się analizę ryzyka?

Ustawa nie odnosi się wprost do procesu zarządzania ryzykiem i nie wskazuje konkretnej metody przeprowadzania oceny w tym zakresie. Powinna ona zostać przeprowadzona w sposób proporcjonalny do skali i rodzaju działalności danego podmiotu. Każdy podmiot musi dokonywać jej samodzielnie, uwzględniając wiele specyficznych dla niego czynników, takich jak: wielkość, struktura organizacyjna, możliwości techniczne czy zakres i rodzaj zawieranych transakcji. Szacowanie ryzyka to proces ciągły, który powinien być przeprowadzany przy użyciu konkretnej metody, zapewniającej jednocześnie stosowanie jednolitych definicji i pojęć.

W ustawie nie zdefiniowano wprost pojęcia „ryzyka”. Natomiast z punktu widzenia przeprowadzenia analizy ryzyka, istotne jest iż pojęcie to jest używane w kontekście prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Mówiąc o ryzyku prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu należy uwzględnić:

- a) identyfikację potencjalnego ryzyka;
- b) prawdopodobieństwo wystąpienia określonego zdarzenia;
- c) doniosłość tego zdarzenia, tj. wielkość szkody, jaki zdarzenie to może spowodować w odniesieniu do instytucji obowiązanej.

Identyfikacja potencjalnego ryzyka polega na ustaleniu na jakie ryzyko jest narażona instytucja obowiązana z uwzględnieniem skali i rodzaju prowadzonej działalności.

W skład ryzyka, które może być istotne dla instytucji obowiązanej wchodzi następujące ryzyka:

- a) ryzyko klienta,
- b) ryzyko państw lub obszarów geograficznych,
- c) ryzyko produktów, usług, transakcji lub kanałów dystrybucji.

W jaki sposób określić ryzyko klienta?

Niskie ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu zachodzi w odniesieniu do:

- 1) jednostek sektora finansów publicznych,
- 2) przedsiębiorstw państwowych albo spółek z większościovym udziałem Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków,
- 3) spółek, których papiery wartościowe dopuszczone są do obrotu na rynku regulowanym podlegających wymaganiom ujawniania informacji o ich beneficjentach rzeczywistych wynikających z przepisów prawa Unii Europejskiej lub odpowiadającym im przepisom prawa państwa trzeciego, albo spółkom z większościovym udziałem takiej spółki.

Wyższe ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu dotyczy:

- 1) podmiotów, których działalność służy do przechowywania aktywów osobistych (FIZ AN, trusty, fundusze powiernicze),
- 2) spółek, w których wydano akcje na okaziciela, której papiery nie są dopuszczone do obrotu zorganizowanego,
- 3) spółek, w których prawa z akcji lub udziałów są wykonywane przez podmioty inne niż akcjonariuszy lub udziałowców,
- 4) klientów dokonujących znacznej liczby transakcji gotówkowych,
- 5) podmiotów o nietypowej lub nadmiernie złożonej strukturze własności,
- 6) podmiotów korzystających z usług sprzyjających anonimowości lub utrudniających identyfikację klienta,

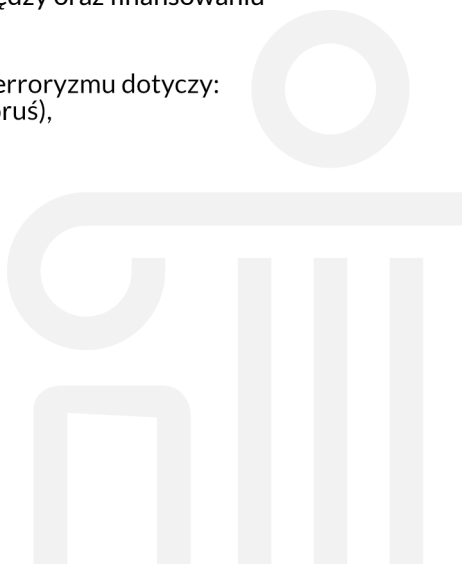
W jaki sposób określić ryzyko państw lub obszarów geograficznych?

Niskie ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu zachodzi w stosunku do:

- 1) rezydentów państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego EFTA – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym,
- 2) rezydentów państwa trzeciego określanego przez wiarygodne źródła jako państwo o niskim poziomie korupcji lub innej działalności przestępczej,
- 3) rezydentów państwa trzeciego, w którym według danych pochodzących z wiarygodnych źródeł obowiązują przepisy dotyczące przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu odpowiadające wymogom wynikających z przepisów Unii Europejskiej z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Wyższe ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu dotyczy:

- 1) państwa Europy wschodniej (Ukraina, Rosja, Białoruś),
- 2) państwa arabskie,
- 3) państwa azjatyckie,
- 4) państwa afrykańskie,
- 5) państwa Południowej Ameryki,
- 6) kraje ogarnięte wojną,
- 7) rajów podatkowych, kraje typu Offshore,
- 8) kraje tranzytowe np. Turcja.

W jaki sposób określić ryzyko produktów, usług, transakcji lub kanałów dystrybucji?

Niskie ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu zachodzi w stosunku do:

- 1) produktów lub usług mających na celu zapewnienie odpowiednio zdefiniowanego i ograniczonego dostępu do systemu finansowego klientom mającym ograniczony dostęp do produktów lub usług oferowanych w ramach tego systemu,
- 2) oferowania jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych lub specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych, lub określonych rodzajów pieniądza elektronicznego.

Wyższe ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu dotyczy:

- 1) przeprowadzania transakcji okazjonalnej bez fizycznej obecności klienta,
- 2) zlecania transakcji przez nieznaną lub niepowiązaną z klientem podmiot trzeciej,
- 3) handlu kamieniami lub metalami szlachetnymi,
- 4) handlu paliwami,
- 5) korzystania z nieswoich kanałów dystrybucji.

W przypadku, gdy jakikolwiek proces i zagrożenie z niego wynikające zostałyby ocenione na poziomie wysokim – należy dokonać oceny skutków naruszenia w zakresie prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

Pomiar ryzyka ma na celu zarządzanie lub ograniczanie ryzyka wystąpienia strat. Ograniczenie ryzyka w instytucji obowiązanej odbywa się poprzez niepodejmowanie działań powodujących lub mogących powodować przekroczenie średniego poziomu ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się w szczególności poprzez realizację postanowień regulacji wewnętrznych.

Osoba wykonująca zadania koordynatora ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu powinna przeprowadzać raz na dwa lata przegląd potencjalnych wartości względem ustalonego limitu ryzyka.

W przypadku gdy wartości potencjalnych strat dla ryzyka całkowitego instytucji obowiązanej przekroczą wartość wysokiego poziomu ryzyka koordynator powinien poinformować o tym zarząd spółki.

W przypadku otrzymania raportu informującego o wysokim poziomie ryzyka, zarząd we współpracy z koordynatorem podejmuje działania mające na celu doprowadzenie do wartości nieprzekraczających średni poziom ryzyka.

Potrzebujesz pomocy w przeprowadzeniu analizy ryzyka? Nasza kancelaria zajmuje się profesjonalnym przygotowaniem i przeprowadzeniem analizy ryzyka w instytucjach obowiązanych.

www.madwokaci.pl | kancelaria@madwokaci.pl | +48 692 479 841

Rozdział III

ŚRODKI BEZPIECZEŃSTWA FINANSOWEGO

Ustawa do środków bezpieczeństwa finansowego zalicza:

- a) obowiązek rozpoznania ryzyka AML/CFT związanego ze stosunkami gospodarczymi lub transakcją okazjonalną i ocena tego ryzyka,
- b) identyfikację klienta i weryfikacji jego tożsamości,
- c) identyfikację beneficjenta rzeczywistego,
- d) ocenę stosunków gospodarczych klienta,
- e) bieżące monitorowanie stosunków gospodarczych klienta,
- f) identyfikację osób zajmujących eksponowane stanowiska polityczne,
- g) obowiązek przechowywania dokumentów i informacji uzyskanych w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego.

Kiedy stosujemy środki bezpieczeństwa finansowego?

Zgodnie z art. 35 ustawy AML instytucje obowiązane stosują środki bezpieczeństwa finansowego w przypadku:

- 1) nawiązywania stosunków gospodarczych;
- 2) przeprowadzania transakcji okazjonalnej:
 - a) o równowartości 15 000 euro lub większej, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane, lub
 - b) która stanowi transfer środków pieniężnych na kwotę przekraczającą równowartość 1000 euro,
 - c) z wykorzystaniem waluty wirtualnej o równowartości 1000 euro lub większej - w przypadku podmiotów świadczących usługi z zakresu wymian lub płatności przy pomocy kryptowalut;
- 3) przeprowadzania gotówkowej transakcji okazjonalnej o równowartości 10 000 euro lub większej, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane - w przypadku fundacji, stowarzyszeń przedsiębiorców przyjmujących płatność w gotówce o wartości równej lub przekraczającej 10 000 euro;
- 4) obstawiania stawek oraz odbioru wygranych o równowartości 2000 euro lub większej, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane - w przypadku podmiotów prowadzących działalność w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych, gier w karty i gier na automatach;
- 5) podejrzenia prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu;
- 6) wątpliwości co do prawdziwości lub kompletności dotychczas uzyskanych danych identyfikacyjnych klienta.

2. Instytucje obowiązane stosują środki bezpieczeństwa finansowego również w odniesieniu do klientów, z którymi utrzymują stosunki gospodarcze, z uwzględnieniem rozpoznanego ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, w szczególności gdy:

- 1) doszło do zmiany uprzednio ustalonego charakteru lub okoliczności stosunków gospodarczych;
- 2) doszło do zmiany uprzednio ustalonych danych dotyczących klienta lub beneficjenta rzeczywistego;
- 3) instytucja obowiązana była w ciągu danego roku kalendarzowego zobowiązana na podstawie przepisów prawa do skontaktowania się z klientem w celu weryfikacji informacji dotyczących beneficjentów rzeczywistych, w szczególności gdy obowiązek taki wynikał z przepisów ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami (Dz.U. z 2021 r. poz. 626).

Obowiązek rozpoznania ryzyka AML/CFT związanego ze stosunkami gospodarczymi lub transakcją okazjonalną i ocena tego ryzyka.

Zgodnie z art. 33 ustawy AML instytucje obowiązane stosują wobec swoich klientów środki bezpieczeństwa finansowego.

Instytucje obowiązane rozpoznają ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związane ze stosunkami gospodarczymi lub z transakcją okazjonalną oraz oceniają poziom rozpoznanego ryzyka.

Instytucje obowiązane dokumentują rozpoznane ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związane ze stosunkami gospodarczymi lub z transakcją okazjonalną oraz jego ocenę, uwzględniając w szczególności czynniki dotyczące:

- 1) rodzaju klienta;
- 2) nobszaru geograficznego;
- 3) przeznaczenia rachunku;
- 4) rodzaju produktów, usług i sposobu ich dystrybucji;
- 5) poziomu wartości majątkowych deponowanych przez klienta lub wartości przeprowadzanych transakcji;
- 6) celu, regularności lub czasu trwania stosunków gospodarczych.

Opis różnych rodzajów ryzyka powinien być wykorzystywany jako odniesienie do podjęcia odpowiedniej decyzji odnośnie oceny ryzyka (tzw. analiza ryzyka).

WAŻNE

W tym miejscu warto zwrócić uwagę, że analizę ryzyka, o której mowa w art. 33 ustawy nie należy utożsamiać z analizą, o której mowa w art. 27 ustawy AML, szczegółowo omówionej w Rozdziale II. Analiza ryzyka opisana w Rozdziale II ma na celu ocenę ogólnego poziomu ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu w instytucji obowiązanej, a także ogólne przygotowanie instytucji obowiązanej na wystąpienie określonego ryzyka. Natomiast analiza ryzyka opisana w art. 33 ustawy AML służy do oceny poziomu ryzyka w odniesieniu do konkretnej transakcji lub konkretnego klienta.

W jaki sposób przeprowadzać ocenę/analizę ryzyka?

Analiza ryzyka powinna być dokonywana w oparciu o jednolitą i powtarzalną metodologię. Metodologia dokonywania analizy i oceny ryzyka w odniesieniu do stosunków gospodarczych lub transakcji okazjonalnej zawieranej z poszczególnymi klientami powinna polegać na dokonywaniu ratingu klienta w oparciu o tzw. macierz ryzyka i podział ryzyka na trzy rodzaje: niskie, średnie i wysokie. W zależności od poziomu oszacowanego ryzyka instytucja obowiązana podejmuje uproszczone lub wzmożone środki bezpieczeństwa finansowego.

Przygotowaną przez naszą kancelarię macierz ryzyka wraz z innymi dokumentami z zakresu AML/CFT można kupić na naszej stronie:
www.madwokaci.pl/sklep

WAŻNE

Niski poziom ryzyka skutkuje możliwością zastosowania uproszczonych środków bezpieczeństwa finansowego. Wysoki lub średni poziom ryzyka skutkuje koniecznością zastosowania wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego.

Jaka jest różnica pomiędzy uproszczonymi i wzmożonymi środkami bezpieczeństwa finansowego?

Przyjmuje się, że podział na uproszczone i wzmożone środki bezpieczeństwa finansowego dotyczy:

- zakresu, intensywności oceny i monitorowania stosunków gospodarczych klienta,
- zakresu i intensywności aktualizacji dokumentacji, danych lub informacji dotyczących stosunków gospodarczych klienta.

Co to oznacza? W przypadku zidentyfikowania wysokiego ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu następnym razem należy dokonywać analizy z większą starannością i częstotliwością. Zakres i częstotliwość przeprowadzania analizy ryzyka powinny być określone w procedurze AML/CFT.

Potrzebujesz pomocy w przygotowaniu analizy ryzyka lub procedury AML? Nasza kancelaria świadczy kompleksowe usługi związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniem terroryzmu.
www.madwokaci.pl | kancelaria@madwokaci.pl | +48 692 479 841

Identyfikacja klienta i weryfikacja jego tożsamości

Zgodnie z art. 34 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 33 ust. 1 ustawy AML instytucje obowiązane mają obowiązek dokonywania identyfikacji klienta oraz weryfikacji jego tożsamości.

Natomiast zgodnie z art. 36 ustawy identyfikacja klienta polega na ustaleniu w przypadku:

1) osoby fizycznej:

- a) imienia i nazwiska,
- b) obywatelstwa,
- c) numeru Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub daty urodzenia - w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL, oraz państwa urodzenia,
- d) serii i numeru dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby,
- e) adresu zamieszkania - w przypadku posiadania tej informacji przez instytucję obowiązaną,
- f) nazwy (firmy), numeru identyfikacji podatkowej (NIP) oraz adresu głównego miejsca wykonywania działalności gospodarczej - w przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą;

2) osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej:

- a) nazwy (firmy),
- b) formy organizacyjnej,
- c) adresu siedziby lub adresu prowadzenia działalności,
- d) NIP, a w przypadku braku takiego numeru - państwa rejestracji, rejestru handlowego oraz numeru i daty rejestracji,
- e) danych identyfikacyjnych, o których mowa w pkt 1 lit. a i c, osoby reprezentującej tę osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej.

W jaki sposób dokonywać identyfikacji klienta?

Powyższe informacje są ustalane w oparciu o dokumenty potwierdzające tożsamość osób fizycznych, wyciągów z właściwego rejestru lub z innych wiarygodnych i niezależnych źródeł.

Identyfikacja beneficjenta rzeczywistego

Zgodnie z art. 34 ust. 1 pkt 2 ustawy AML instytucje obowiązane mają obowiązek dokonywania identyfikacji beneficjenta rzeczywistego oraz podejmowania uzasadnionych czynności w celu weryfikacji jego tożsamości lub ustalenia struktury własności i kontroli w przypadku klienta będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej.

DEFINICJA:

Beneficjent rzeczywisty - rozumie się przez to każdą osobę fizyczną sprawującą bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad klientem poprzez posiadane uprawnienia, które wynikają z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez klienta, lub każdą osobę fizyczną, w imieniu której są nawiązywane stosunki gospodarcze lub jest przeprowadzana transakcja okazjonalna, w tym:

a) w przypadku osoby prawnej innej niż spółka, której papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym podlegającym wymogom ujawniania informacji wynikającym z przepisów prawa Unii Europejskiej lub odpowiadających im przepisów prawa państwa trzeciego:

- osobę fizyczną będącą udziałowcem lub akcjonariuszem, której przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji tej osoby prawnej,

- osobę fizyczną dysponującą więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym tej osoby prawnej, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,

- osobę fizyczną sprawującą kontrolę nad osobą prawną lub osobami prawnymi, którym łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji lub które łącznie dysponują więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym tej osoby prawnej, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,

- osobę fizyczną sprawującą kontrolę nad osobą prawną poprzez posiadanie uprawnień, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 37 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r. poz. 217), lub

- osobę fizyczną zajmującą wyższe stanowisko kierownicze w przypadku udokumentowanego braku możliwości ustalenia lub wątpliwości co do tożsamości osób fizycznych określonych w tiret pierwszym-czwartym oraz w przypadku niestwierdzenia podejrzenia prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu,

b) w przypadku trustu:

- założyciela,

- powiernika,

- nadzorcę, jeżeli został ustanowiony,

- beneficjenta lub - w przypadku gdy osoby fizyczne czerpiące korzyści z danego trustu nie zostały jeszcze określone - grupę osób, w których głównym interesie powstał lub działa trust,

- inną osobę sprawującą kontrolę nad trustem,

- inną osobę fizyczną posiadającą uprawnienia lub wykonującą obowiązki równoważne z określonymi w tiret pierwszym-piątym,

c) w przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, wobec której nie stwierdzono przesłanek lub okoliczności mogących wskazywać na fakt sprawowania kontroli nad nią przez inną osobę fizyczną lub osoby fizyczne, przyjmuje się, że taka osoba fizyczna jest jednocześnie beneficjentem rzeczywistym.

WYJAŚNIENIE:

Beneficjentem rzeczywistym zawsze jest osoba fizyczna (osoby fizyczne), która dzięki posiadanym uprawnieniom, wynikającym z uwarunkowań prawnych lub faktycznych, sprawuje bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad podmiotem gospodarczym zobowiązanym do wpisu w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych.

Beneficjentami rzeczywistymi w spółkach kapitałowych, które muszą się zgłosić do CRBR, są:

a) udziałowcy albo akcjonariusze posiadający prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji w danej spółce,

Przykład:

W spółce akcyjnej jest trzech akcjonariuszy. Akcjonariusz A posiada 51% akcji, akcjonariusz B posiada 25% akcji, a akcjonariusz C posiada 24% akcji. - Beneficjentem rzeczywistym w tej spółce będzie tylko akcjonariusz A.

b) osoby sprawujące kontrolę nad spółką lub spółkami, którym łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25 % ogólnej liczby udziałów lub akcji.

Przykład:

Wspólnik A posiada 40% udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością C, która z kolei posiada 60% udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością C. Wspólnik A jest beneficjentem rzeczywistym spółki B i spółki C.

W jaki sposób dokonać identyfikacji beneficjenta rzeczywistego?

Identyfikacji beneficjenta rzeczywistego dokonujemy na podstawie wiarygodnych i niezależnych źródeł. W szczególności w oparciu o dokumenty potwierdzające tożsamość osób fizycznych lub wyciągów z właściwego rejestru.

Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych

Dodatkowo art. 58 ustawy AML nakłada na spółki prawa handlowego, trusty, spółdzielnie, stowarzyszenia i fundacje obowiązek zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych.

Uwaga! W sytuacji, jeśli nie jest możliwe określenie beneficjenta rzeczywistego w spółce, do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych należy zgłosić osobę lub osoby zajmujące wyższe stanowisko kierownicze (na przykład członek zarządu).

Beneficjentami rzeczywistymi w spółkach osobowych, które podlegają obowiązkowi wpisu do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych, są wspólnicy tych spółek, którzy są uprawnieni do jej reprezentacji na podstawie umowy spółki oraz zgodnie z wpisem w KRS.

Kto dokonuje zgłoszenia?

Zgłoszenia do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych dokonuje wyłącznie osoba uprawniona do reprezentacji, zgodnie z obowiązującymi w spółce zasadami reprezentacji.

Uwaga! Zgłoszenia danych do CRBR nie można dokonać przez pełnomocnika.

Kary za brak zgłoszenia!

Brak zgłoszenia beneficjenta rzeczywistego w terminie 7 dni od dnia wpisu do KRS, a w przypadku zmiany danych w rejestrze, w terminie 7 dni od dnia powstania tej zmiany, a także podanie w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych danych niezgodnych ze stanem faktycznym może spowodować nałożenie na podmiot gospodarczy kary pieniężnej do wysokości 1 mln zł.

Uwaga! Instytucje obowiązane odnotowują rozbieżności między informacjami zgromadzonymi w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych a ustalonymi przez nią informacjami i przekazuje te informacje właściwemu organowi.

Identyfikacja osób zajmujących eksponowane stanowiska polityczne (PEP)

Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy AML instytucje obowiązane wdrażają procedury oparte na analizie ryzyka w celu ustalenia, czy klient lub beneficjent rzeczywisty są osobami zajmującymi eksponowane stanowiska polityczne, instytucje obowiązane wdrażają procedury oparte na analizie ryzyka, w tym mogą przyjmować od klienta oświadczenia w formie pisemnej lub w formie dokumentowej, że jest on albo nie jest osobą zajmującą takie stanowisko, składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Gotowy wzór oświadczenia PEP możesz kupić na naszej stronie:
www.madwokaci.pl/sklep

DEFINICJA:

Osoby zajmujące eksponowane stanowiska polityczne - rozumie się przez to, z wyłączeniem grup stanowisk średniego i niższego szczebla, osoby zajmujące znaczące stanowiska publiczne lub pełniące znaczące funkcje publiczne, w tym:

- a) szefów państw, szefów rządów, ministrów, wiceministrów oraz sekretarzy stanu,
- b) członków parlamentu lub podobnych organów ustawodawczych,
- c) członków organów zarządzających partii politycznych,
- d) członków sądów najwyższych, trybunałów konstytucyjnych oraz innych organów sądowych wysokiego szczebla, których decyzje nie podlegają zaskarżeniu, z wyjątkiem trybów nadzwyczajnych,
- e) członków trybunałów obrachunkowych lub zarządów banków centralnych,
- f) ambasadorów, chargés d'affaires oraz wyższych oficerów sił zbrojnych,
- g) członków organów administracyjnych, zarządczych lub nadzorczych przedsiębiorstw państwowych, spółek z udziałem Skarbu Państwa, w których ponad połowa akcji albo udziałów należy do Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych,
- h) dyrektorów, zastępców dyrektorów oraz członków organów organizacji międzynarodowych lub osoby pełniące równoważne funkcje w tych organizacjach,
- i) dyrektorów generalnych w urzędach naczelnych i centralnych organów państwowych oraz dyrektorów generalnych urzędów wojewódzkich,
- j) inne osoby zajmujące stanowiska publiczne lub pełniące funkcje publiczne w organach państwa lub centralnych organach administracji rządowej;

Osoby znane jako bliscy współpracownicy osoby zajmującej eksponowane stanowisko polityczne - rozumie się przez to:

- a) osoby fizyczne będące beneficjentami rzeczywistymi osób prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej lub trustów wspólnie z osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne lub utrzymujące z taką osobą inne bliskie stosunki związane z prowadzoną działalnością gospodarczą,
- b) osoby fizyczne będące jedynym beneficjentem rzeczywistym osób prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej lub trustu, o których wiadomo, że zostały utworzone w celu uzyskania faktycznej korzyści przez osobę zajmującą eksponowane stanowisko polityczne;

W przypadku stosunków gospodarczych z osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne instytucje obowiązane stosują wobec tych osób środki bezpieczeństwa finansowego oraz podejmują następujące działania:

- 1) uzyskują akceptację kadry kierowniczej wyższego szczebla na nawiązanie lub kontynuację stosunków gospodarczych z osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne;
- 2) stosują odpowiednie środki w celu ustalenia źródła majątku klienta i źródła pochodzenia wartości majątkowych pozostających w dyspozycji klienta w ramach stosunków gospodarczych lub transakcji;
- 3) intensyfikują stosowanie środka bezpieczeństwa finansowego.

Obowiązek dokumentowania stosowania środków bezpieczeństwa finansowego

Zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy AML instytucje obowiązane przechowują przez okres 5 lat, licząc od pierwszego dnia roku następującego po roku, w którym zakończono stosunki gospodarcze z klientem lub w którym przeprowadzono transakcje okazjonalne:

- 1) kopie dokumentów i informacje uzyskane w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego;
- 2) dowody potwierdzające przeprowadzone transakcje i ewidencje transakcji, obejmujące oryginalne dokumenty lub kopie dokumentów konieczne do identyfikacji transakcji.

Obowiązek szkoleniowy

Zgodnie z art. 52 ustawy instytucje obowiązane zapewniają udział osób wykonujących obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w programach szkoleniowych dotyczących realizacji tych obowiązków.

Potrzebujesz szkolenia AML/CFT w swojej firmie? Skontaktuj się z nami:
www.madwokaci.pl | kancelaria@madwokaci.pl | +48 692 479 841

Rozdział IV

PROCEDURA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU

Zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy AML instytucje obowiązane wprowadzają wewnętrzną procedurę w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, zwaną dalej "Procedurą AML/CFT".

Procedura AML/CFT określa:

- 1) czynności lub działań podejmowanych w celu ograniczenia ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu i właściwego zarządzania zidentyfikowanym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu;
- 2) zasady rozpoznawania i oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związanego z danymi stosunkami gospodarczymi lub transakcją okazjonalną, w tym zasad weryfikacji i aktualizacji uprzednio dokonanej oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu;
- 3) środki stosowane w celu właściwego zarządzania rozpoznanym ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu związanym z danymi stosunkami gospodarczymi lub transakcją okazjonalną;
- 4) zasady stosowania środków bezpieczeństwa finansowego;
- 5) zasady przechowywania dokumentów oraz informacji;
- 6) zasady wykonywania obowiązków obejmujących przekazywanie Generalnemu Inspektorowi informacji o transakcjach oraz zawiadomieniach;
- 7) zasady upowszechniania wśród pracowników instytucji obowiązanej wiedzy z zakresu przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- 8) zasady zgłaszania przez pracowników rzeczywistych lub potencjalnych naruszeń przepisów z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- 9) zasady kontroli wewnętrznej lub nadzoru zgodności działalności instytucji obowiązanej z przepisami o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz zasadami postępowania określonymi w wewnętrznej procedurze;
- 10) zasady odnotowywania rozbieżności między informacjami zgromadzonymi w Centralnym Rejestrze Beneficjentów Rzeczywistych a informacjami o beneficjentach rzeczywistych klienta ustalonymi w związku ze stosowaniem ustawy;
- 11) zasady dokumentowania utrudnień stwierdzonych w związku z weryfikacją tożsamości beneficjenta rzeczywistego oraz czynności podejmowanych w związku z identyfikacją jako beneficjenta rzeczywistego osoby fizycznej zajmującej wyższe stanowisko kierownicze.

Uwaga! Wewnętrzna procedura instytucji obowiązanej lub jej aktualizacja, przed wprowadzeniem do stosowania, podlega akceptacji przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla.

Rozdział V

PROCEDURA ANONIMOWEGO ZGŁASZANIA NARUSZEŃ Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU

Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy AML instytucje obowiązane opracowują i wdrażają wewnętrzną procedurę anonimowego zgłaszania przez pracowników lub inne osoby wykonujące czynności na rzecz instytucji obowiązanej rzeczywistych lub potencjalnych naruszeń przepisów z zakresu przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Procedura anonimowego zgłaszania naruszeń, określa w szczególności:

- 1) osobę odpowiedzialną za odbieranie zgłoszeń;
- 2) sposób odbierania zgłoszeń;
- 3) sposób ochrony pracownika lub innej osoby wykonującej czynności na rzecz instytucji obowiązanej dokonujących zgłoszenia **tzew. sygnalistów**, zapewniający co najmniej ochronę przed działaniami o charakterze represyjnym lub wpływającymi na pogorszenie ich sytuacji prawnej lub faktycznej, lub polegającymi na kierowaniu gróźb;
- 4) sposób ochrony danych osobowych pracownika lub innej osoby wykonującej czynności na rzecz instytucji obowiązanej dokonujących zgłoszenia oraz osoby, której zarzuca się dokonanie naruszenia, zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych;
- 5) zasady zachowania poufności w przypadku ujawnienia tożsamości sygnalistów lub gdy ich tożsamość jest możliwa do ustalenia;
- 6) rodzaj i charakter działań następczych podejmowanych po odebraniu zgłoszenia;
- 7) termin usunięcia przez instytucje obowiązane danych osobowych zawartych w zgłoszeniach.

Instytucje obowiązane zapewniają sygnalistom ochronę przed podejmowaniem wobec nich działań o charakterze represyjnym lub wpływających na pogorszenie ich sytuacji prawnej lub faktycznej, lub polegających na kierowaniu gróźb.

Instytucje obowiązane, ich pracownicy oraz inne osoby wykonujące czynności na rzecz instytucji obowiązanej nie podejmują wobec pracowników lub innych sygnalistów działań o charakterze represyjnym lub wpływających na pogorszenie ich sytuacji prawnej lub faktycznej, lub polegających na kierowaniu wobec nich gróźb, w szczególności działań negatywnie wpływających na ich warunki pracy lub zatrudnienia.

Instytucje obowiązane zapewniają pracownikom oraz innym osobom wykonującym czynności związane z realizacją przez instytucje obowiązane obowiązków, o których mowa w art. 74, art. 86, art. 89 i art. 90 ustawy AML, ochronę przed podejmowaniem wobec tych osób działań o charakterze represyjnym lub wpływających na pogorszenie ich sytuacji prawnej lub faktycznej, lub polegających na kierowaniu gróźb.

Rozdział VI

PRZEKAZYWANIE I GROMADZENIE INFORMACJI

Z faktem bycia instytucją obowiązaną do stosowania przepisów AML/CFT wiąże się szereg obowiązków sprawozdawczych do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej. Obowiązek ten odnosi się przede wszystkim do raportowania tzw. transakcji ponad progowych i dotyczy przekazywania informacji o:

- 1) przyjętej wpłacie lub dokonanej wypłacie środków pieniężnych o równowartości przekraczającej 15 000 euro;
- 2) wykonanym transferze środków pieniężnych o równowartości przekraczającej 15 000 euro, z wyjątkiem:
 - a) transferu środków pieniężnych pomiędzy rachunkiem płatniczym i rachunkiem lokaty terminowej, które należą do tego samego klienta w tej samej instytucji obowiązanej,
 - b) krajowego transferu środków pieniężnych z innej instytucji obowiązanej,
 - c) transakcji związanej z gospodarką własną instytucji obowiązanej, która została przeprowadzona przez instytucję obowiązaną we własnym imieniu i na własną rzecz, w tym transakcji zawartej na rynku międzybankowym,
 - d) transakcji przeprowadzonej w imieniu lub na rzecz jednostek sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
 - e) transakcji przeprowadzonej przez bank zrzeszający banki spółdzielcze, jeżeli informacja o transakcji została przekazana przez zrzeszony bank spółdzielczy,
 - f) przewłaszczenia na zabezpieczenie wartości majątkowych wykonanego na czas trwania umowy przewłaszczenia z instytucją obowiązaną.

Rozdział VII

DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ SPÓŁEK LUB TRUSTÓW ORAZ DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE WALUT WIRTUALNYCH

Z dniem 31 października 2021 r. prowadzenie działalności gospodarczej na rzecz spółek lub trustów oraz w zakresie walut wirtualnych stało się działalnością regulowaną i wymaga wpisu do rejestru odpowiedniego rejestru.

Nowelizacja ustawy AML wprowadza również wymóg niekaralności osób zajmujących się tego typu działalnościami albo wspólników oraz członków organów spółek prowadzących tego typu działalność. Ponadto, osoby takie muszą wykazać się posiadaniem co najmniej rocznym doświadczeniem w wykonywaniu tego typu działalności lub odbycia odpowiedniego szkolenia.

Rozdział VII

DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ SPÓŁEK LUB TRUSTÓW ORAZ DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE WALUT WIRTUALNYCH

Z dniem 31 października 2021 r. prowadzenie działalności gospodarczej na rzecz spółek lub trustów oraz w zakresie walut wirtualnych stało się działalnością regulowaną i wymaga wpisu do rejestru odpowiedniego rejestru.

Nowelizacja ustawy AML wprowadza również wymóg niekaralności osób zajmujących się tego typu działalnościami albo wspólników oraz członków organów spółek prowadzących tego typu działalności. Ponadto, osoby takie muszą wykazać się posiadaniem co najmniej rocznym doświadczeniem w wykonywaniu tego typu działalności lub odbycia odpowiedniego szkolenia.

